

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Iuramentum in Matrimonio & in sponsalibus contractis ex metu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Cantero postea iuramentum de Catharina ducem
da, quando fuit emissum, invalidum fuerit, quia de
maius mala, sic reddita propter prius iuramentum,
postea convalescere non potuit, unde nec obligare. Si
tamen post priora sponsalia dissoluta de novo incantur
posteriora, certe hæc obligabunt, quia posterior materia
sponsalium mala non est.

Quæritur Dispositiones factæ contra prius iuramen-
tum, quænam valide? Iuravit quis, v.g. non vendere suum
equum, deinde de facto vendit, alterique tradit, valétne
iuramentum? Iuravit quis, suum testamentum non commuta-
re, deinde mutat, valétne mutatio? Iuravit quis spon-
salia puellæ, deinde aliam, ducit, valétne matrimonium,
si similia? Quid, si dicta venditio, mutatio, matrimo-
nium, &c. fiant cum novis iuramentis? Respondeo non
habere has posteriores dispositiones, iuramenta con-
traria perjurium, quia sunt contra priores graves, &
non dispensatas, seu remissas, ut suppono, promissiones
& sic sunt de re illicita, ut modò diximus. Superest ergo
videre, an nihilominus tales actus contra prius iura-
mentum validi sint, licet illiciti facti. Et quidem validos
esse defendit communis, & vera sententia. Ita Sanchez
lib. 6. de marit. disp. 13. n. 4. Laym. lib. 4. ar. 3. c. 8. num. 5.
aliqui apud Castro Pal. tom. 3. ar. 14. disp. 2. p. 9. §. 7. Ra-
tio est, quia per iuramentum non tollitur potestas à ju-
ris, ne possit facere actum, quem aliàs valide facere
poterat: quique à mera facultate agentis pendet. Sicut
enim à jurante jejuniū se servatum, non tollitur po-
testas physica comedendi, sed solum illi per iuramentum
se comestio illicita, sic nec tollitur potestas de qua loqui-
mur in casu nostro, &c.

10. Dixi (quem aliàs valide facere poterat) si enim
aliunde actus erat invalidus, non est mirum, quod etiam
invalidè fiat post prius iuramentum. Vendidisti, v.g. cum
iuramento equum, & de facto tradidisti emptori: deinde
enim cum iuramento vendis alteri: hæc posterior ven-
ditio nulla est, quia per traditionem factam primo em-
ptori, equus non est amplius in tuo dominio, quem va-
lide vendere possis. Pari modo alienasti cum iuramento
fundum dotalem, sed sine requisitis, idque post iuramen-
tum antea factum de eo fundo non alienando; invalidè
alienasti, quia alienatio ejusmodi sine debitis requisitis
aliunde fuit invalida, hoc est, ex legis dispositionibus
non posse sine debitis requisitis fundum dotalem alie-
nari: nam per iuramentum ejusmodi alienationi appo-
situm, non esse in nostra sententia confirmatam, nec vali-
dam scilicet ejusmodi alienationem, docetis infra.

11. Quid in favorem tertij aliquid jurasti, nec iura-
mento scilicet, sed per novum iuramentum alteri reus de
facto donasti, vel quid simile fecisti, unde damna eveni-
runt illi tertio, ea omnia ex supra dictis esse ipsi, refat-
tenda meminisse oportet.

Iuramentum in Matrimonio, & in Sponsalibus contractis
ex metu ad illa extorquenda injustè incusso.

12. Antonius dicto metu, & quidem gravi coactus du-
cit, vel promittit ducere Bertam, additque iuramentum.
Quæritur primò, an sicut matrimonium fuisse irritum,
si iuramento caruisset, sic etiam ad illo addito? Secundo,
an scilicet illa iuramenta Antonius teneatur ratificare,
vel de novo emittere? Tertio, An indigeat relaxatione, ut
ea possit non observare?

Respondeo ad primum, esse irritum tñm matrimonium,
tñm iuramentum, tum utrumque vitium. Ita Sanchez,
aliqui apud Tancid. lib. 4. de mar. disp. 10. Ratio est,
quia matrimonio huic deest perfectus consensus, adde &
jus Ecclesiasticum illud irritans, ut diximus supra, lib. 1.
c. 1. §. 5. n. 22. & §. 7. n. 3. Cum ergo iuramentum superve-
niens non inveniat perfectum consensum, matrimonium
semper remanebit in sua nullitate.

13. Ad secundum: Sive iuramentum fuerit de præsen-
tibus: Iuro me ducere Bertam, sive de futuro, ut: Iuro me
huic matrimonio (ex metu contracto) non contraveni-

rum; non teneri Antonium illud ratificare, vel iterare,
Ratio est, quia cum utrumque sit extoritur per injuriam,
non est unde obligatio oriri possit: Adde peccatum
fore, si velit non contravenire dicto matrimonio; esset
enim vellet persistere cum non sua: nisi tamen deposito
metu, vel vero animo, & non metuloso iterum Anto-
nius contrahere, id quod posset quidem facere, sed, ut
dictum est, non obligatur.

14. Ad tertium, non esse opus relaxatione, quia ubi
nullum est vinculum, nulla est necessaria relaxatio. Ita
Tancid. d. d. 21. a. n. 1.

Quæ dicta sunt de matrimonio, dic de sponsalibus,
quæ perfectè voluntaria etiam esse debent.

Illud nota, si vel matrimonium, vel sponsalia sint con-
tracta ex simili metu, sed levi, cum in nostra sententia
supra, lib. 8. c. 2. §. 6. n. 11. & §. 7. n. 3. sint valida, iuramen-
tum illis additum validum erit. Puto tamen probabile
esse ejusmodi iuramentum in sponsalibus contractis ex
metu levi posse ab Episcopo in foro interno relaxari
(nam in externo non conceditur, ut ibidem dixi) ipse
enim metus, licet levis sufficiat causam dat relaxa-
tioni. At in matrimonio de presenti contracto ex simili
metu levi non potest; quia matrimonium est contractus
naturæ suæ irrefragabilis:quare posito, quod in nostra
sententia ipsum est validum, erit etiam validum iuramen-
tum, atque adeo nec matrimonium dissolvi, nec iuramen-
tum illi adhærens relaxari poterit.

Iuramentum de non accusando, vel de accusando.

15. Iuramentum de non accusando in universum irri-
tum est, sic suar lib. 2. de iuram. cap. 17. a. n. 14. Sanchez lib. 3.
in Dec. cap. 21. n. 12. quia est de re mala, cum aliquando
expediat bono communi accusare. Dices, at aliquando
non expedit, ergo pro hac parte, quando expedit, vali-
dum erit. Respondeo, nego consequentiam: cum enim
hoc iuramentum fuerit per modum unius includens
omnes casus, ut supponitur, inhonestum est, quia malum
ex quocunque defectu, atque adeo totum corrumpit, etiam
quoad illam partem fortè honestam. Quid si loquamur
de iuramento, quod fiat de non accusando aliquo deter-
minatè, vel de non accusando in tali materia, &c. vale-
bit, vel non valebit, perinde ac poterit, vel non poterit
servari sine peccato, modo nimis sæpe dicto.

16. Pari ratione iuramentum de accusando in univer-
sum invalidum erit, ita Castro, disp. 2. de iuram. part. 7. §. 3.
num. 2. Basil. Pont. lib. 12. de mar. cap. 8. num. 29. quia id
contra charitatem, & sæpe contra prudentiam est. Quid
si iuramentum sit de accusando aliquo particulari, est
distingendum; Si enim sit ante commissum delictum,
poterit esse validum, quando accusare bonum esse præ-
videretur, ut si prævideretur non sufficere meram denun-
tiationem, sed necessariam esse accusationem, ob bo-
num commune, vel bonum tertij. Si verò iuramentum
de accusando fiat post commissum delictum, aliquando
item erit validum, quando accusatio affert bonum com-
munitati, vel tertio, vel emendationem rei. Non erit va-
lidum, quando accusatio est, propter aliquam circum-
stantiam malam, vel ex odio, seu vindicta; nam tunc
materia est incapax obligationis iuramenti, ut supra do-
cuius.

Illud video iuramentum de accusando, raro obliga-
re. Ita Sanchez lib. 1. in Dec. cap. 9. n. 17. Castro Pal. de. 2. eff.
lib. 2. cap. 42. d. 4. in simili; nam si fiat ad vindictam non
obligat, imò peccatur mortaliter sic jurando, nisi vin-
dicta sit levis, ut accidit in pueris jurantibus se accusa-
turos sodales magistro, vel paedagogo, si fiat ob bonum,
certè vel non solet esse verum iuramentum, cum sit so-
lùm comminatorium, ut consueverunt matres jurare
contra filios, vel faciliè mutatae inventionis circumstantiæ
v.g. reus est emendatus, vel omisso accusationis est majus
bonum, si quidem rixæ vitabuntur, &c.

Iuramentum